

Diplomatik əlaqələr yüksək səviyyədədir

Prezident İlham Əliyev Braziliyanın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 17-də Braziliya Federativ Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Bernard Jorj Leopold de Qarsia Klinqli qəbul edib.

2

Azərbaycanla Kamboca dost ölkələrdir

Prezident İlham Əliyev Kambocanın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 17-də Kamboca Krallığının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Sok Çəanı qəbul edib.

2

Ölkəmizlə Oman arasında müxtəlif sahələr üzrə əməkdaşlıq nəzərdən keçirilib

Prezident İlham Əliyev Omanın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 17-də Oman Sultanlığının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Saif Rəşid Saif Al Cahvarini qəbul edib.

2

Azərbaycanla İrlandiya arasında əməkdaşlığı möhkəmləndirmək üçün geniş imkanlar var

Prezident İlham Əliyev İrlandiyanın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 17-də İrlandiyanın ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Kler Brosnani qəbul edib.

2

Sarsılmaz birliyi təmin edən siyasət

Şuşanın evsahibliyi etdiyi bu forum global media nümayəndələrini bir araya gətirməklə yanaşı, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin sülhü intibahının, bərpa-quruculuq işlərinin dünyaya təqdimatı üçün unikal imkandır. Müxtəlif ölkələrdən gələn media təmsilçiləri və siyasi ekspertlər Şuşada aparılan genişmiqyaslı quruculuq işləri ilə tanış olaraq Azərbaycanın sülh və inkişafına yerində şahidlik etdilər. Bu baxımdan Şuşa Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı olmaqla yanaşı, ölkəmizin zəfərini və quruculuğunu

dünyaya bəyan edən əsas mərkəzlərdən birinə çevrilib.

5

Şuşa Forumu: müdrikliyin və qətiyyətin təntənəsi

Böyük nailiyyətlər qazanmış ölkələrin təcrübəsinin öyrənilməsi qədim tarixə malik ənənə sayılır. Qürurverici haldır ki, müasir dövrdə təcrübəsi öyrənilən və təbliğ edilən dövlətlər arasında Azərbaycanın adı getdikcə daha tez-tez çəkilməkdədir. Müşahidə edilən odur ki, ölkəmizin çoxşaxəliliyi ilə seçilən uğurları hər bir konkret dövlət üçün faydalı ola bilər və buna görə də Azərbaycanın cazibədarlığı artıq sanki beynəlxalq brendə çevrilib.

Yaşadığımız dövr bir sıra uzun sürən qanlı münaqişələr və müharibələrlə müşayiət olunur. Bu kontekstdə 2020-ci ildə qazandığımız əzəmətli Qələbənin və 2023-cü ildə separatizm yuvasının birləşməsi ləğv edilməsinin tarixi əhəmiyyəti yalnız dünya hərbi tarixinin "qızıl fondu"na daxil olması ilə yekunlaşmışdır. Vətən müharibəsi nəinki Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru işğaldan azad etdi, Azərbaycanın tam ərazi suverenliyini bərpa etdi, habelə böyük beynəlxalq siyasi hadisəyə çevrildi. Söhbət müasir münaqişələri uğurla, qısa vaxtda aradan qaldırmaq bacarığının və nümunəsinin dünya birliyinə təqdim edilməsindən gedir. Beynəlxalq ekspertlərlə yanaşı, münaqişə ağırlarını yaşamağa məhkum olmuş ölkələrin rəhbərlərinin Azərbaycan təcrübəsinə dərin marağını anlamaq o qədər də

çətin deyil. Ədalət naminə vurğulanmalıdır ki, ölkəmiz qazandığı zəngin təcrübəni həvəsli bölüşür və bununla da dünyada sülhün və anlaşmanın bərqərar olmasına mühüm töhfə verir.

Onu da ayrıca qeyd etməkdə fayda var ki, Azərbaycanın bölüşdürüldüyü təcrübə tək Qələbə nümunəsi ilə yekunlaşmışdır. Sıçrayışlı iqtisadi yüksəliş, müasirləşmə, innovativ inkişaf yolları, ənənəvi enerji ilə yanaşı, bərpaolunan enerji növlərinin istifadə edilməsi kimi problemin uğurla uzlaşdırılması və sair Azərbaycan təcrübəsinin zənginliyindən xəbər verən realiaqlardır.

30 il işğala məruz qalan Azərbaycanın möhtəşəm qələbəsinə dərhal sonra regionda sülh və əməkdaşlıq çağırışlarının onun xarici siyasət gündəliyinin əsas qaymasına çevrilməsi ölkəmizin beynəlxalq təcrübəsinin cazibədarlığını xüsusilə artırır. Uzun sürən münaqişə və müharibə dövrünü yaşayan ölkələrin əməkdaşlıq gündəliyini bərpa etməsinə onilliklər lazım olduğu halda Azərbaycanın ən qısa vaxtda əməkdaşlıq çağırışlarına sadıq qalması özlüyündə beynəlxalq həyatın unikal hadisəsidir. Təbii ki, Prezident İlham Əliyev siyasətinin ən parlaq xüsusiyyətləri sırasında yer tutan sadalanan məqamlar çoxları üçün faydalı və cəlbəedici olduğun-

dan onların Şuşa Qlobal Media Forumunda xüsusi diqqət mərkəzində olması tamamilə təbii və anlaşılandır.

Diqqətçəkən digər Azərbaycan təcrübəsi sırasında regionda beynəlxalq kommunikasiya layihələri qeyd oluna bilər. Ölkəmizin qeyri-adi coğrafi imkanlarının qüdrətli geopolitik amilə çevrilməsi İlham Əliyevin diplomatik konsepsiyasının ayrıca tərkib hissəsini təşkil edir, ciddi iqtisadi dividendlər vəd edir və buna görə də öz növbəsində xüsusi cazibə amilinə çevrilir.

Beləliklə, Azərbaycan və onun tarixi əhəmiyyət kəsb edən təcrübəsi ilə yanaşı, Prezident İlham Əliyevin aydın müşahidə olunan zəngin təcrübəsi beynəlxalq medianın diqqətindən kənarda qalmır. Tanınmış jurnalistlərin, ekspertlərin, global media nümayəndələrinin yolunu tez-tez Azərbaycana düşməsi ölkəmizə və onun zəngin təcrübəsinə global marağın ibrətamiz nümunəsidir. Bu, eyni zamanda yenidən qurulan Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun təmsilində Azərbaycanın imkan və bacarıqlarının, Prezident İlham Əliyevin idarəçilik bacarıqlarının genişliyinin parlaq nümayişidir.

4

Qurtuluşun başlanğıcı

Naxçıvana qayıdışdan cəmi iki ay sonra keçirilən parlament seçkilərində Heydər Əliyevin həm Azərbaycan Respublikasının, həm də Naxçıvan Muxtar Respublikasının ali qanunverici orqanlarına deputat seçilməsi xalqın ona olan böyük etimadının növbəti təsdiqi oldu. İnsanlar anlayırdılar ki, ölkənin düşdüyü ağır vəziyyətdən çıxış yolu yalnız zəngin dövlətçilik təcrübəsinə, siyasi iradəyə və uzaqgörənliyə malik liderin rəhbərliyi ilə mümkündür.

1990-cı il noyabrın 17-də Naxçıvan Ali Məclisinin ilk sessiyası Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixində yeni mərhələnin əsasını qoydu. Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən həmin tarixi iclasda qəbul edilən qərarlar müstəqil Azərbaycan dövlətinin ideoloji və hüquqi təməllərinin formalaşmasında mühüm rol oynadı. Heydər Əliyevin Sovet Sosialist Respublikasının adından "Sovet Sosialist" sözləri çıxarıldı, Ali Sovet Ali Məclis adlandırıldı, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli bayrağı Naxçıvanın dövlət bayrağı kimi qəbul edildi və ölkəmiz üçün dövlət bayrağı elan olunması barədə Azərbaycan Ali Soveti qarşısında vəsatət qaldırıldı.

SSRİ-nin hələ mövcud olduğu bir dövrdə belə qərarların qəbul edilməsi siyasi iradə və cəsarətin ifadəsi idi. Bu addımlar bir daha göstərdi ki, Heydər Əliyev yalnız hadisələrin gedişini izləyən siyasətçi deyil, eyni zamanda müstəqil Azərbaycanın gələcəyini müəyyənləşdirən dövlət xadimidir.

6

Azərbaycan-ABŞ münasibətləri: Siyasi bəyanatlardan praktik əməkdaşlığa

Prezident İlham Əliyevin ötən ilin avqustunda ABŞ-yə səfəri münasibətlərdə yeni səhifə açdı. Bu il fevralın 10-da Bakıda imzalanan "Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyası" isə yeni mərhələnin məntiqi nəticəsi hesab oluna bilər. Sənədin imzalanmasından ötən cəmi bir neçə ay müddətində münasibətlər artıq siyasi bəyanatlardan praktik əməkdaşlıq mərhələsinə keçib. Bu gün Vaşinqton və Bakı arasında

münasibətlər təhlükəsizlik, iqtisadiyyat, enerji və yeni texnologiyaları əhatə edən daha geniş strateji tərəfdaşlıq formatında inkişaf edir.

Vaşinqtonda hesab edirlər ki, bunun əsas səbəblərindən biri Azərbaycanın regionda artan strateji əhəmiyyətidir.

5

Diplomatik əlaqələr yüksək səviyyədədir

Prezident İlham Əliyev Braziliyanın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 17-də Braziliya Federativ Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Bernard Jorj Leopold de Qarsia Klinqlə qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi.

Dövlətimizin başçısı ikitərəfli münasibətlərimizin inkişafından məmnunluğunu bildirərək, siyasi, iqtisadi-ticari,

sərmayələr, turizm sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsinin və müxtəlif səviyyələrdə təmasların artırılmasının əhəmiyyətini vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev səfirə fəaliyyətində uğurlar arzuladı, onun fəaliyyətinin Azərbaycan-Braziliya əlaqələrinin

inkişafına töhfə verəcəyinə ümidvarlığını bildirdi.

Ölkəmizə səfir təyin olunmasından və dövlətimizin başçısı ilə görüşdən şərəf hissi duyduğunu deyən Bernard Jorj Leopold de Qarsia Klinqlə diplomatik əlaqələrimizin yüksək səviyyədə olduğunu qeyd etdi.

Səfir Azərbaycanın və Braziliyanın COP sahəsində də uğurlu əməkdaşlıq etdiklərini vurğuladı.

Bernard Jorj Leopold de Qarsia Klinqlə səfir kimi ikitərəfli münasibətlərimizin genişləndirilməsinə töhfə verəcəyini dedi.

Görüşdə Azərbaycanla Braziliya arasında beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığın uğurla aparıldığını qeyd edildi, hər iki dövlətin çoxtərəfli diplomatiyanı dəstəklədiyini xüsusilə vurğulandı.

Azərbaycanla Kamboca dost ölkələrdir

Prezident İlham Əliyev Kambocanın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 17-də Kamboca Kralığının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Sok Çeani qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi.

Dövlətimizin başçısı ölkəmizin Kamboca ilə ikitərəfli münasibətlərə və qarşılıqlı dəstəyə, həmçinin hökumətlərimiz və hakim partiyalar səviyyələrində təmaslara böyük önəm verdiyini deyərək, yalnız siyasi deyil, eyni zamanda iqtisadiyyat, investisiyalar sahələrində əlaqələrimizi daha

yüksək səviyyəyə çatdırmağın önəminə toxundu, Azərbaycanla Kambocanın dost ölkələr olduğunu bildirdi.

Qəbulu görə dövlətimizin başçısına təşəkkürünü ifadə edən səfir Kambocanın Kralı Norodom Sihamoninin və Baş naziri Hun Manetin salamlarını Prezident İlham Əliyevə çatdırdı.

Dövlətimizin başçısı salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Kambocanın Kralına və Baş nazirinə çatdırmağı xahiş etdi.

Səfir Kambocanın Azərbaycanla dost münasibətlərə yüksək dəyər verdiyini vurğuladı. O, ölkələrimizin coğrafi baxımdan bir-birindən uzaqda yerləşməsinə baxma-

yaraq, Azərbaycan və Kambocanın dayanıqlı inkişaf, beynəlxalq sülh və sabitlik məsələlərində eyni mövqedən çıxış etdiklərini dedi.

İkitərəfli əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi üçün yaxşı potensialın olduğunu qeyd edən səfir ticarət, turizm, mədəniyyət, xalqlararası təmaslar sahələrində münasibətlərimizin genişləndirilməsi üçün səylərini əsirgəməyəcəyini vurğuladı.

Görüşdə Azərbaycanın və Kambocanın beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurlu əməkdaşlığından məmnunluq bildirildi.

Kambocanın Baş nazirinin ölkəmizə gözlənilən səfirinin ikitərəfli əlaqələrimizin daha da inkişafı üçün yaxşı imkan yaradaacağına ümidvarlıq ifadə olundu.

Ölkəmizlə Oman arasında müxtəlif sahələr üzrə əməkdaşlıq nəzərdən keçirilib

Prezident İlham Əliyev Omanın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 17-də Oman Sultanlığının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Saif Rəşid Saif Al Cahvarini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi.

Dövlətimizin başçısı dost ölkələrimiz arasında münasibətlərin uğurlu inkişafından məmnunluğunu bildirərək, bir çox sahədə, o cümlədən beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirildiyini dedi və tərəfdaşlığın möh-

kəmləndirilməsi üçün yaxşı imkanların olduğunu vurğuladı.

Səfirə fəaliyyətində uğurlar arzulayan Prezident İlham Əliyev onun ikitərəfli gündəliyin müxtəlif sahələri üzrə əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə töhfə verəcəyinə ümidvarlığını bildirdi.

Azərbaycana səfir təyin olunmasından məmnunluğunu ifadə edən Saif Rəşid Saif Al Cahvari Oman Sultanı Heytəm bin Təriq Al Səidin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdıraraq dedi ki, Oman Sultanı Prezident İlham Əliyevə möhkəm cansağlığı, ölkəmizə isə yeni uğurlar arzulayır.

Prezident İlham Əliyev xoş sözlərə və salamlara görə minnətdarlığını bildirdi,

onun da salamlarını Oman Sultanına çatdırmağı xahiş etdi.

Səfir bu günlərdə diplomatik münasibətlərimizin 35 illiyinin qeyd olunmasının önəmini vurğuladı.

O, Leyla Əliyevanın bu ilin əvvəlində Omana səfərini xatırladaraq, həmin səfir zamanı keçirilmiş görüşlərin və aparılmış müzakirələrin əhəmiyyətinə toxundu, bütün bunların ikitərəfli əlaqələrimizin inkişafına mühüm töhfə verdiyini dedi.

Söhbət zamanı Azərbaycanla Oman arasında turizm sahəsində əməkdaşlıq qeyd edildi, birgə investisiya fondunun yaradıldığını bildirildi və gələcəkdə onun maliyyə imkanlarının artırılması perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycanla İrlandiya arasında əməkdaşlığı möhkəmləndirmək üçün geniş imkanlar var

Prezident İlham Əliyev İrlandiyanın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 17-də İrlandiyanın ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Kler Brosnanı qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi.

Dövlətimizin başçısı ölkələrimiz arasında münasibətləri genişləndirməyin əhəmiyyətini qeyd edərək, siyasi sahə ilə yanaşı, investisiyalar və digər potensial istiqamətlər üzrə əməkdaşlığı möhkəmləndir-

mək üçün imkanlara toxundu. Bakıda olmaqdan şərəf hissi keçirdiyini deyən səfir paytaxtımızın gözəlliyinin və burada tarixi ənənələrlə müasirliyin vəhdətinin onlarda zəngin təəssüratlar yaratdığını bildirdi, Azərbaycanın gözəl ölkə olduğunu vurğuladı.

Səfir Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh gündəliyi ilə əlaqədar əldə olunmuş nai-

liyotlər münasibətilə dövlətimizin başçısını bir daha təbrik etdi.

Kler Brosnan hazırda İrlandiyanın Avropa İttifaqına sədrlik funksiyasını yerinə yetirdiyini deyərək, ölkəmizlə bu qurum arasında əlaqələrin inkişafını dəstəklədiyini bildirdi. O, həmçinin İrlandiyanın "Avropa Siyasi Birliyi"nin növbəti Zirvə görüşünə evsahibliyi edəcəyini dedi.

Kler Brosnan COP29-da iştirakını xatırlayaraq, Azərbaycanın bu tədbirə uğurla evsahibliyi etdiyini, onun yüksək

səviyyədə təşkil olunduğunu və COP29-da yaxşı nəticələrin əldə edildiyini vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı da öz növbəsində COP29 çərçivəsində global "yaşıl gündəlik"lə bağlı Azərbaycan tərəfindən bir sıra təşəbbüslərin irəli sürüldüyü deyərək, ölkəmizdə bu istiqamətdə görülən işlərə toxundu.

Söhbət zamanı Azərbaycanla İrlandiya arasında təhsil, yüksək texnologiyalar sahələrində əməkdaşlıq məsələlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

"Gömrük tarifi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin 1 hissəsinin 15-ci və 25-ci bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. "Gömrük tarifi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, № 7, maddə 779 (Cild I); 2024, № 4, maddə 365, № 6 (I kitab), maddə 630, № 8, maddə 933, № 12 (II kitab), maddə 1349; 2025, № 11, maddə 1009, № 12 (I kitab), maddə 1118; 2026, № 1, maddə 11, № 2, maddə 111) 20.0.35-ci maddəsinin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 20.0.36-cı maddə əlavə edilsin:

"20.0.36. xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə siyahısı müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təsdiq edilmiş Ələt azad iqtisadi zonasında Azad Zona hüquqi şəxsi tərəfindən tamamilə istehsal edilmiş və ya emala məruzqalma meyarlarına uyğun olaraq kifayət qədər emal olunmuş Azərbaycan Respublikası məhsulları malların həcmindən azı 50 (əlli) faizinin ölkə hüdudlarından kənara ixracı şərtlə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) müəyyən etdiyi qayda-da Ələt azad iqtisadi zonasından əsas iqtisadiyyata gətirilməsi - mali istehsal və ya emal edən Azad Zona hüquqi şəxsinin təsis olduğu tarixdən 15 il müddətində".

Maddə 2. Bu Qanun 2027-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 10 iyul 2026-cı il

"Gömrük tarifi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il 10 iyul tarixli 441-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Gömrük tarifi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 4 iyul tarixli 936 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Gömrük tarifi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il 10 iyul tarixli 441-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki:

- 1.1. "Gömrük tarifi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il 10 iyul tarixli 441-VIIQD nömrəli Qanununun 20.0.36-cı maddəsində hər iki halda nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;
- 1.2. həmin Qanunun 20.0.36-cı maddəsində hər iki halda "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti nəzərdə tutulur.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. gömrük rüsumundan azad olunmaqla Ələt azad iqtisadi zonasından əsas iqtisadiyyata gətirilən Azad zonada onun hüquqi şəxsi tərəfindən tamamilə istehsal edilmiş və ya emala məruz qalma meyarlarına uyğun olaraq kifayət qədər emal olunmuş Azərbaycan Respublikası məhsulları malların xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə siyahısını və həmin malların Azad zonadan əsas iqtisadiyyata gətirilməsi qaydasını üç ay müddətində müəyyən edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

2.2. "Gömrük tarifi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il 10 iyul tarixli 441-VIIQD nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. "Gömrük tarifi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respub-

likası Prezidentinin 2013-cü il 4 iyul tarixli 936 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, № 7, maddə 801 (Cild I); 2024, № 6 (I kitab), maddə 661, № 12 (II kitab), maddə 1371; 2025, № 12 (I kitab), maddə 1154; 2026, № 2, maddə 125, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2026-cı il 19 iyun tarixli 689 nömrəli Fərmanı) 3-cü hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

3.1. 3.1-1-ci bənddə "və 20.0.35-ci" sözləri ", 20.0.35-ci və 20.0.36-cı (hər iki halda)" sözləri ilə əvəz edilsin;

3.2. 3.2-1-ci bənddə "və 20.0.30-cu (birinci halda)" sözləri ", 20.0.30-cu (birinci halda) və 20.0.36-cı (hər iki halda)" sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 17 iyul 2026-cı il

4TH SHUSHA GLOBAL MEDIA FORUM

IV Şuşa Qlobal Media Forumu

Şuşa Forumu: müdrikliyin və qətiyyətin təntənəsi

İnformasiya dövründə beynəlxalq medianın rolunun sürətlə artması yaşadığımız dövrün təkzibedilməz reallığıdır. Azərbaycan bu reallığı növbəti dəfədən dərk etdiyini, habelə və dövlət maraqları naminə ondan faydalanmaq bacarığını illərdir ki, uğurla nümayiş etdirir. Ölkəmizdə gözəl ənənə halını almış Qlobal Media Forumu deyilənlərin ən bariz nümunələrindəndir. Forumların daha böyük mənasını beynəlxalq icmanın və mətbuatın Prezident İlham Əliyevin müdrik siyasətçi baxışlarını və tövsiyələrini dünyaya yaymaq istəyindən ibarət olduğu sübut etməyə ehtiyac yoxdur. Forum iştirakçılarının sayı, coğrafiyası və statusları etibarlı dəlil olunur, düşünürəm ki, uğurla yerinə yetirir.

Azərbaycana artmaqda olan beynəlxalq maraq

Azərbaycanın böyük beynəlxalq dialoq mərkəzinə çevrilməsi, çoxsaylı dünya səviyyəli möhtəşəm tədbirlərə evsahibliyi etməsi, eləcə də Qlobal Media Forumu kimi diqqətləyiq önəmənən əsasını qoyması ölkəmizin artmaqda olan rolunun və nüfuzunun birbaşa nəticəsidir. SSRİ-nin süqutundan sonra ağır iqtisadi, siyasi və sosial mirasla üz-üzə qalan gənc Azərbaycan dövləti Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müdrik siyasəti və qətiyyəti sayəsində ən qısa zamanda iqtisadi-siyasi sabitliyi təmin etməyə, Ermənistanın ölkəmizə qarşı başladığı müharibəni dayandırmağa, iqtisadi tənəzzülün qarşısını almağa, növbəti Azərbaycanın və regionun, hətta bütün dünyanın enerji xəritəsini dəyişdirməyə əsas yaradan Əsrin Neft Müqaviləsini imzalamağa nail oldu. Artıq 30 ildən çoxdur ki, Azərbaycan Respublikası beynəlxalq icmanı bir-birindən özəmətli uğur və nailiyyətləri ilə təəcübləndirməkdədir. Ən ümumi şəkildə bu uğurların sadəcə sadalanması ölkəmizin keçdiyi yolun özəməti haqqında aydın təəssürat yaradır: iqtisadiyyatın sıçrayışla yüksəlməsi və Azərbaycanın iqtisadi modeli adlanan fenomenin meydana gəlməsi, ölkəmizin ən uğurlu dövlət statusuna sahib olması, ard-arda baş verən diplomatik nailiyyətlər, ölkəmizin müasirləşməsi və simasının sürətlə yenilənməsi, yeni və perspektivli beynəlxalq enerji aktoruna çevrilməsi, 30 ilə yaxın müddət ərzində davam edən erməni işğalına son qoyulması... Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun azad edilməsindən sonra sadalanan bu tarixi nailiyyətlərə yeni möhtəşəm layihə əlavə olunmaqdadır. Böyük qayıdış adlandırılan bu layihə əsasında işğal dövründə bütünlükdə yerlə yeksan edilmiş ərazilərdə həyat tamamilə yenidən qurulur, regionun yeni möcüzəsi yaradılır.

Dünya, əslində, Azərbaycan Respublikasının təmsalında qətiyyətlin, mübarizənin, qalib gəlmək bacarığının, yeni zamanda quruculuğun, müasirliyin yeni nümunəsinin şahidi olmaqdadır. Lakin düşünürəm ki, ölkəmizin bütün dünyaya fəxrle nümayiş etdirdiyi digər və daha əhəmiyyətli amil İlham Əliyev fenomenini, onun rəhbər və siyasətçi təcrübəsidir. Xalqımız cənab İlham Əliyevin bir ölkənin prezidenti çərçivəsini aşaraq geniş beynəlxalq hörmət və ehti-

ram daşıyıcısına çevrilən nüfuzlu dövlət xadimi və siyasətçi qismində tanınması naməmnunluqla şahidlik etməkdədir. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və onun layiqli varisi Prezident İlham Əliyevin sayəsində Azərbaycan bir sıra özəmətli nailiyyətlər qazanıb ki, onların hər biri, əslində, böyük dəyəri olan milli sərvətlər sayılmağa layiqdir. Bir həqiqət də ondan ibarətdir ki, ölkəmizin qürur duyduğu milli sərvətlər sırasında onun beynəlxalq nüfuzu, Prezident İlham Əliyevə olan dərin hörmət və ehtiram xüsusi yer tutur. Bu mənada ölkəmizdə keçirilən bütün beynəlxalq tədbirlərin, o cümlədən IV Media Forumunun başlıca cazibə qüvvəsinin Prezident İlham Əliyevdən ibarət olması qətiyyətli qəyd oluna bilər və qəyd olunmalıdır.

Azərbaycan təcrübəsinin öyrənilməsi və təbliği

Böyük nailiyyətlər qazanmış ölkələrin təcrübəsinin öyrənilməsi qədim tarixə malik ənənə sayılır. Qürurverici haldır ki, müasir dövrdə təcrübəsi öyrənilən və təbliği edilən dövlətlər arasında Azərbaycanın adı getdikcə daha tez-tez çəkilməkdədir. Müşahidə edilən odur ki, ölkəmizin çoxşaxəliliyi ilə seçilən uğurları hər bir konkret dövlət üçün faydalı ola bilər və buna görə də Azərbaycanın cazibədarlığı artıq sanki beynəlxalq brendə çevrilib.

Yaşadığımız dövr bir sıra uzun sürən qanlı münaqişələr və müharibələrlə müşayiət olunur. Bu kontekstdə 2020-ci ildə qazandığımız özəmətli Qələbənin və 2023-cü ildə separatizmin yuvasının birdəfəlik ləğv edilməsinin tarixi əhəmiyyəti yalnız dünya hərbi tarixinin "qızıl fondu"na daxil olması ilə yekunlaşmır. Vətən müharibəsi növbəti Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru işğaldan azad etdi, Azərbaycanın tam ərazi suverenliyini bərpa etdi, habelə böyük beynəlxalq siyasi hadisəyə çevrildi. Söhbət müasir münaqişələri uğurla, qısa vaxtda aradan qaldırmaq bacarığının və nümunəsinin dünya birliyinə təqdim edilməsindən gedir. Beynəlxalq ekspertlərlə yanaşı, münaqişə ağırlarını yaşamağa məhkum olmuş ölkələrin rəhbərlərinin Azərbaycan təcrübəsinə dərin marağını anlamaq o qədər də çətin deyil. Ədalət naminə vurğulanmalıdır ki, ölkəmiz qazandıqı zəngin təcrübəni həvəslə bölüşür və bununla da dünyada sülhün və anlaşılanın bərqərar olmasına mühüm töhfə verir.

Onu da ayrıca qeyd etməkdə fayda var ki, Azərbaycanın bölüşdürüldü təcrübə tək Qələbə nümunəsi ilə yekunlaşmır. Sıçrayışlı iqtisadi yüksəliş, müasirləşmə, innovativ inkişaf yolları, önəmli enerji ilə yanaşı, bərpaolunan enerji növlərinin istifadə edilməsi kimi problemin uğurla uzlaşdırılması və sair Azərbaycan təcrübəsinin zənginliyindən xəbər verən reallıqlardır.

30 il işğala məruz qalan Azərbaycanın möhtəşəm qələbəsinə dərhal sonra regionda sülh və əməkdaşlıq çağırışlarının onun xarici siyasət gündəliyinin əsas qayesinə çevrilməsi ölkəmizin beynəlxalq təcrübəsinin cazibədarlığını xüsusilə artırır. Uzun sürən münaqişə və müharibə dövrünü yaşayan ölkələrin əməkdaşlıq gündəliyini bərpa etməsinə onilliklər lazım olduğu halda Azərbaycanın ən qısa vaxtda əməkdaşlıq çağırışlarına sadiq qalması özlüyündə beynəlxalq həyatın unikal hadisəsidir. Təbii ki, Prezident İlham Əliyev siyasətinin ən parlaq xüsusiyyətləri arasında yer tutan sadalanan məqamlar çoxları üçün faydalı və cəlbədiçilərdir. Onların Şuşa Qlobal Media Forumunda xüsusi diqqət mərkəzində olması tamamilə təbii və anlaşılandır.

Diqqətçəkən digər Azərbaycan təcrübəsi sırasında regionda beynəlxalq kommunikasiya layihələri qeyd oluna bilər. Ölkəmizin qeyri-adi coğrafi imkanlarının qüdrətli geopolitik amillə çevrilməsi İlham Əliyevin diplomatik konsepsiyasının ayrıca tərkib hissəsini təşkil edir, ciddi iqtisadi dividendlər vəd edir və buna görə də öz növbəsində xüsusi cazibə amilinə çevrilir.

Beləliklə, Azərbaycan və onun tarixi əhəmiyyət kəsb edən təcrübəsi ilə yanaşı, Prezident İlham Əliyevin aydın müşahidə olunan zəngin təcrübəsi beynəlxalq medianın diqqətindən kənarda qalmır. Tanınmış jurnalistlərin, ekspertlərin, qlobal media nəhənglərinin aparıcı nümayəndələrinin yolunu tez-tez Azərbaycan da düşməsi ölkəmizə və onun zəngin təcrübəsinə qlobal marağın ibarəti nümunəsidir. Bu, yeni zamanda yenidən qurulan Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun təmsalında Azərbaycanın imkan və bacarıqlarının, Prezident İlham Əliyevin idarəçilik baxışlarının genişliyinin parlaq nümayişidir.

Prezident İlham Əliyevin sülh tövsiyələri

Azərbaycan dünyada uğurlu keçidin diqqətləyiq məkanlarından biridir desək, düşünürəm ki, səhvə yol vermərik. İqtisadiyyatda və sosial sferada tətbiq olunan müasir innovativ yanaşmalar, "yaşıl keçid", digər çoxsaylı yeniliklər sözügedən reallıqlardan xəbər verir. Cəmi bir neçə il bundan əvvələ aid olan müharibə ritorikasından sülh və əməkdaşlıq gündəliyinə keçid, bərpa olunan ölkəmizin beynəlxalq cazibədarlığını əhəmiyyətli dərəcədə artırır, digər

yandan isə Azərbaycana və ölkəmizin təcrübəsinə marağı inanılmaz dərəcədə gücləndirib. Tanınmış beynəlxalq informasiya kanallarının günlərdir davam edən Şuşa Qlobal Forumundan materiallar paylaşması bu marağın aydın ifadəsidir.

Forumda ən çox yaddaqalan məqamlar sırasında iştirakçıların Prezident İlham Əliyevin müxtəlif sahələrlə əlaqədar tövsiyələrini xahiş etməsi xüsusilə vurğulanmağa layiqdir. Əvvəla, beynəlxalq media nəhənglərinin Azərbaycan Prezidentinin ayrı-ayrı məsələlərlə əlaqədar tövsiyələrini öyrənməyə çalışması olduqca diqqətləyiq haldır. Digər tərəfdən isə inanırıq ki, bu tövsiyələr müxtəlif ölkələrdə qarşıya çıxan problemlərin aradan qaldırılmasında stimullaşdırıcı rol oynaya biləcək, çünki səsəndirilən tövsiyələr müdrik Prezidentin qazandıqı təcrübə kimi ciddi əsasə istinad edir.

Diqqətçəkən məqam həm də ondan ibarətdir ki, Prezident öz tövsiyələri ilə qarşımızda təcrübəli dövlət xadimi olmaqla yanaşı, eyni zamanda dərin insani keyfiyyətlərə malik olan lider kimi dayanır. O, zərərli müharibəyə cəlb edilən ölkələrə qətiyyətli nümayiş etdirməyi arzulamaqla yanaşı, münaqişənin dayandırılması istəyini özünün insani mövqeyi olaraq təqdim edir və bu baxımdan fundamental humanist dəyərlər qarşısı məhəyətini ortaya qoyur.

Düşünürəm ki, artıq önəmli almış Qlobal Media Forumu təkə Azərbaycanın uğurlarının dünyaya təqdimatı baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdirmir. Onun daha geniş beynəlxalq missiya daşıyıcısı olması gündəliyinin zənginliyindən, müasir qlobal proseslərə həssaslığından, Prezident İlham Əliyevin çoxşaxəli baxışını dolğun və ilk mənbə əsasında şərh etmək imkanına malik olmasından qaynaqlanır. ABŞ Prezidenti Donald Trampın Prezident İlham Əliyevin forumda çıxışını öz sosial şəbəkə səhifəsində paylaşması həm foruma, həm də dövlətimizin başçısının baxışlarına və qiymətləndirilməsinə ən yüksək beynəlxalq reaksiya hesab oluna bilər. Azərbaycanın, onun uğurlarının və Prezidentinin fəaliyyətinin müasir dünyanın diqqət mərkəzində olması müasir tariximizin ruhlandırıcı reallığına çevrilib. Ölkəmizin böyük və etibarlı gələcəyə doğru qətiyyətli addımları bu reallıqlar zəminində daha inamlı görünür. Tədqiqatçıyaqıdır ki, "Azərbaycan dünyaya güncə kimi doğacaq" deyə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müdrikliyi və uzaqgörənliyi onun 1969-cu il iyul ayının 14-də Azərbaycanın rəhbəri seçilməsinin ildönümü ərəfəsində Şuşa Qlobal Media Forumunun təmsalında bir daha təsdiqini tapır.

Əli ƏHMƏDOV,
Yeni Azərbaycan Partiyası
Sədrinin müavini

"Kəssə hər kim təkülən qan izini"

Ölkəmizin bu missiyanı yerinə yetirmək istəyi IV Şuşa Forumunda bir daha bəyan olundu

"Sülhün təşviqində medianın missiyası: Həqiqətin bərpası və etimadın yenidən qurulması" mövzusunda həsr olunmuş IV Şuşa Qlobal Media Forumunda Prezident İlham Əliyevin beynəlxalq media qurumlarına, jurnalistlərə, ekspertlərə və dünya liderlərinə etdiyi mühüm çağırışlar, verdiyi dəyərli açıqlamalar və qarşılıqlı əməkdaşlıq haqqında mesajlar beynəlxalq mediada geniş işıqlandırılaraq böyük əks-səda doğurub.

Nüfuzlu qəzetlər, informasiya agentlikləri və xəbər portalları Azərbaycan liderinin sülh və beynəlxalq hüquqla bağlı çağırışlarını, ədalətli sülh, regional sabitlik və dezinformasiya ilə mübarizə haqqında mesajlarını gündəmin əsas xəbəri kimi yayımladılar. Dövlətimizin başçısının dünyamızda narahatlıqlar yaradan müxtəlif mövzuları əhatə edən suallara cavabları bütün dünyada böyük marağa səbəb oldu, dünyada gedən qlobal proseslərə münasibəti, eləcə də Rusiya, ABŞ, Pakistan, İran və Avropa İttifaqı ilə əlaqələrdə dair səsləndirdiyi fikirlər beynəlxalq mediada manşet kimi yayıldı.

Forumda Prezident İlham Əliyevə verilən suallardan biri də dünyada islam həmrəyliyi üçün möhkəmləndirilməsi və gücləndirilməsi istiqamətində Azərbaycanın göstərdiyi səylər, atdığı addımlar və gördüyü işlər barədə idi. Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, biz gələcək il İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Zirvə toplantısına evsahibliyi edəcəyik: "Xüsusilə indiki təlatümlü dövrdə bu, bizim üçün böyük məsuliyyətdir. Azərbaycan hər zaman müsəlman ölkələri arasında həmrəyliyi güclü təşviq edib. Azərbaycanda keçirilən çoxsaylı tədbirlər və ərəli sürdüyümüz təşəbbüslər həmrəylik, qarşılıqlı anlaşma və birliyə xidmət edib".

Azərbaycan həmişə qarşılıqlı əməkdaşlığa, əmin-amanlıq şəraitində yaşamağa üstünlük verib. Buna görə də demək olar ki, ötən illər ərzində dünyanın bir çox ölkəsi ilə

iqtisadi, siyasi və mədəni əlaqələr qurulub. İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən xarici siyasət sayəsində Azərbaycan yalnız xarici ölkələrlə deyil, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla da sıx əlaqələr yadadıb. 120 ölkəni birləşdirən Qoşulmama Hərəkatına uğurla sədrlik edib. Bu gün Azərbaycan malik olan dövlətlərdən biri kimi tanınır. Məhz elə buna görədir ki, bir çox nüfuzlu ölkə Azərbaycanla qurulmuş qarşılıqlı əməkdaşlığı genişləndirməyə və şəxələndirməyə çalışır.

Azərbaycan 2001-ci ildən Avropa Şurasının Parlament Assambleyası (AŞPA) ilə də əməkdaşlıq edir. Bu əməkdaşlıq qarşılıqlı hörmətə, daxili işlərə qarışmamaq prinsipinə və bərabər hüquqlu əməkdaşlığa əsaslanır. Bir qayda olaraq ölkəmiz həmişə üzünə götürdüyü öhdəlikləri yüksək səviyyədə yerinə yetirir. Amma təəsüflərsə olsun ki, bu beynəlxalq təşkilatda uzun illərdən bəri kök salmış erməni lobbisinin diktəsi ilə oturma-duran bəzi qüvvələr ölkəmizin əleyhinə ədalətsiz qətnamələrin qəbul olunmasına çalışır. Hər addımda işğalçı Ermənistanı dəstəkləyirlər. Zərərcəkənin yox, işğalçının yanında olurlar. Uzun illərdən bəri işğaldan əziyyət çəkmiş Azərbaycan haqqında həqiqəti dilərinə gətirmirlər. Bu ədalətsizliklər isə sonda AŞPA ilə Azərbaycan arasındakı qarşılıqlı əlaqələrdə müəyyən çatlar emələ gətirir, soyuqluq yaradır. Prezident İlham Əliyev forumda sualları

cavablandırarkən bu barədə demişdir: "Biz toqquşma axtarmırıq və xüsusən də bir vaxtda ki, növbəti Avropa Şurası Parlament Assambleyası, o cümlədən Avropa Parlamenti dövrü olaraq bizə yenə də hər hansı əsas olmadan hücum çəkir. Düşünürəm ki, onların Azərbaycana bir növ qərəzi var. Beş il ərzində onlar Azərbaycanı hədəfləyən 13 qətnamə qəbul ediblər və onlardan heç biri bizim üçün vacib deyil, onlardan heç biri burada hər hansı məsələyə təsir etmir". Dövlətimizin başçısı çıxışının sonunda onu da xüsusi olaraq qeyd etdi ki, biz normalaşmaya hazırıq və ilk addımı onlar atmalıdırlar.

Çünki qarşılıqlı münasibətlərə soyuqluq gətirən Azərbaycan tərəfi deyil, AŞPA-dır. Şuşa Qlobal Media Forumunda Prezident İlham Əliyevə ünvanlanan suallardan biri də ABŞ Konqresi tərəfindən 1992-ci ildə Azərbaycana qarşı qəbul edilmiş Azadlıq Dəstək Aktına 907-ci düzəlişlə bağlı oldu. Dövlətimizin başçısı ona ünvanlanan bu suala cavab verərək ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin indiki vəziyyətindən və 907-ci düzəlişin ləğv edilməsi istiqamətində aparılan işlərdən danışdı. Vurğuladı ki, həmin düzəliş Konqres tərəfindən nə qədər tez tam ləğv edilərsə, hamımız üçün, Azərbaycan üçün bir o qədər yaxşı olar. "Çünki biz artıq ayrışdırılmamış məruz qalmayacağıq və ABŞ Konqresi isə məsuliyyəti, səhlərləri etiraf etmək bacarığını, cari geosiyasi vəziyyətə uyğun hərəkət etdiyini göstərməyə çalışır".

Göründüyü kimi, IV Şuşa Qlobal Media Forumunda daha çox dünyada, beynəlxalq aləmdə baş verən hadisələr, gedən siyasi və iqtisadi proseslər müzakirə olunub. Geosiyasi ziddiyyətlərin dərinləşdiyi, qlobal qarşıdurmaların dünyanı böyük problemlər qarşısında qoyduğu bəla bir vaxtda Azərbaycan qazandıqı zəngin təcrübəsinə əsaslanaraq sülh gündəliyini uğurla davam etdirir və bu prosesin həm də medianın aparıcı missiyası olduğunu təkrar-təkrar dünyaya göstərir, narahatlıqlar məngənəsində sıxılan dünyanı və insanları sülhə, əmin-amanlığa çağırır.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Heydər Əliyevin xalqımıza əmanət etdiyi hərbi təhsil ocağı

Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin 55 yaşı tamam olur

Gələcək generalların, qəhrəmanların, zabitlərin bir zamanlar kursant kimi təhsil aldığı Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin yarandığı vaxtdan 55 il keçir. Yarım əsrdən çox fəaliyyət göstərən bu hərbi məktəbdə indiyə qədər minlərlə kursant təhsil alıb. Bu kursantlar liseyi bitirdikdən sonra keçmiş ittifaqın müxtəlif ali hərbi məktəblərində təhsillərini davam etdirərək zabıt rütbəsi alıblar. Hazırda Silahlı Qüvvələrimizin sıralarında xidmət edən generalların, zabitlərin əksəriyyəti C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin məzunlarıdır.

C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyi "Heydər Əliyev" məktəbi də adlandırılır. Bu, səbəbsiz deyil, çünki hazırda Azərbaycan Ordusu üçün savadlı, bilikli kadrlar hazırlanan hərbi məktəbi Ümummilli Lider Heydər Əliyev 1971-ci ildə böyük əziyyətlər bahasına yaratmışdır. Yaxın tariximizdən məlumdur ki, o illər həyata keçirilən məqsədyönlü siyasət azərbaycanlı gənclərin hərbi sahədə irəliləməsinə, general soviyyəsinə yüksəlməsinə süni əngəllər yaradırdı. O səbəbdən bu hərbi təhsil ocağının açılması respublikamız üçün mühüm hadisə idi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev bu təşəbbüsü ilə həm də keçmiş sovetlərin "xalq düşməni" kimi qara siyahıya saldığı, saxta ittifaqla ləkələnədiyi general Cəmsid xan Naxçıvanski adını təmizlə çıxardı. Liseyin onun adının verilməsi doğma vətəninə xeyli uzaqlarda sözün həqiqi mənasında şəhid edilmiş general C.Naxçıvanskiyə yənidən Azərbaycan xalqına qayıtdı.

Bos bu barədə tarixi sənədlər nə deyir? Sənədlərdə bildirilir ki, Azərbaycan Maa-rif Nazirliyi və Respublika Hərbi Komissarlığı Azərbaycan KP MK bürosunun 1971-ci il 29 aprel tarixli qərarını əsas götürərək hərbi təmayillü internat məktəbinin açılması üçün 1971-ci il iyunun 16-da müraciət hazırlayıb. Müraciət gecikdirilmədən müzakirə olunur və 20 iyul 1971-ci ildə "İxtisaslaşdırılmış internat məktəbinin yaradılması haqqında" Azərbaycan KP MK bürosu qərar qəbul edir. 1971-ci ilin noyabr ayında məktəbin açılışı olur. Heydər Əliyev bu təntənəli mərasimdə iştirak edir. Tarixi çıxışı zamanı yeni məktəbə diviziya komandiri general Cəmsid Naxçıvanski adının verildiyini bildirir.

Təbii ki, həmin dövr üçün bu, gözəlməz qərar idi. Çünki Moskvadan əsən soyuq küləklər hərbi məktəbin yaradılmasına süni maneələr yaradırdı. Amma bütün çətinliklərə baxmayaraq, Ulu Öndər Hey-

dər Əliyevin qətiyyəti və iradəsi sayəsində məqsədə nail olundu, C.Naxçıvanski adına Hərbi Lisey yaradıldı. Çox keçmədi ki, məktəb keçmiş ittifaqın ən nüfuzlu hərbi təhsil ocaqlarından birinə çevrildi. Hərbi olmaq arzusu ilə yaşayan azərbaycanlı gənclər böyük həvəslə yeni yaradılmış təhsil ocağına üz tutdular. Bu gənclərin bir çoxu Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ordu quruculuğunda fəal iştirak etdilər.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev bu liseyi yaratmaqla kifayətlənmədi, ona yayğı göstərdi və yaşadı. Ulu Öndər hakimiyyətdə olduğu dövrlərdə tez-tez məktəbə gedər, kursantlarla söhbət edərdi, yayğıları ilə yaxından maraqlanırdı. Heydər Əliyev çıxışlarının birində demişdir: "Mən Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Məktəbi yaratmışam, onun fəaliyyətinə hərtərəfli yayğı göstərmişəm".

Ümummilli Lider xalqımızın təkidli tələbi ilə 1993-cü ilin iyun ayında hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin həyatında böyük dəyişikliklər baş verdi. Ordumuzun gələcək zabitlərinin oxuduğu hərbi məktəbə daim diqqət və yayğı göstərən Heydər Əliyevin 1998-ci və 2002-ci illərdə imzaladığı sərəncamlarla Hərbi Liseyin yaradılmasının 25 və 30 illik yubileyləri dövlət soviyyəsinə geniş qeyd olundu.

Ulu Öndər Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin yaranmasının 30 illik yubileyi münasibətilə keçirilən tədbirdə çıxış edərkən demişdir: "30 il bundan öncə Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin yaranması və o vaxtdan ardıcıl fəaliyyət göstərməsi və bu gün öz iş noticələrini nümayiş etdirməsi Azərbaycanın həyatında tarixi hadisədir. Bu, bizim bayramımızdır. Çünki Azərbaycanın tarixində heç vaxt belə bir hərbi təhsil müəssisəsi olmayıb. Bu, ağır bir dövrdə yaranıb, 30 il yaşayıb və bu gün də 30 illik yubileyini qeyd edir".

Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin 13 mart 1998-ci il tarixli sərəncamı və müdafiə nazirinin 9 aprel 1998-ci il tarixli əmri ilə C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin Naxçıvan filialı açılmışdır. Ondan sonra bu qədim diyarın hərbi olmaq istəyən gənclərinin ölkənin paytaxtına gəlmələrinə ehtiyac qalmadı. Ordumuzun gələcək zabitləri olacaq gənclər Hərbi Liseyin Naxçıvankidə filialında təhsil aldılar. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 27 fevral 2004-cü il tarixli sərəncamı ilə Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin Naxçıvan filialı ləğv edilmiş və onun bazasında Heydər Əliyev adına Hərbi Lisey yaradılmışdır.

Arxada qalmış 55 il ərzində Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyi 14 mindən artıq məzun bitirmişdir. Onların çoxu bu gün daim gücünü, qüdrətini artıran Azərbaycan Ordusunun sıralarında xidmətlərini uğurla davam etdirir. Bu zabitlər həm Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrində, həm də Aprel döyüşlərində böyük qəhrəmanlıqlar göstərmişlər. Döyüşlərdə göstərdikləri igidliklərə görə Hərbi Liseyin məzunları müxtəlif orden və medallarla təltif edilmişlər. Onlardan 11 nəfəri Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, 19 nəfər isə Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı fəxri adlarına layiq görülmüşdür. Hərbi Liseyin məzunlarından 27 nəfər general, 1 nəfər admiral ali hərbi rütbəsinədək yüksəlmişdir. Torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin 120 məzununu şəhid olmuşdur. Şəhidlərin ruhuna ehtiram əlaməti olaraq Hərbi Liseydə Şəhidlər muzeyi yaradılmışdır.

Cəmsid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyde Heydər Əliyev Muzeyi də fəaliyyət göstərir. Kursantlar asudə və istirahət saatlarında muzeyə gələrək Ulu Öndərin keçdiyi şərəfli ömür yolu, Azərbaycanın müstəqilliyi və azadlığı naminə gördüyü işlərə əyani tanış olurlar.

Bu gün Hərbi Lisey Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ordu quruculuğu istiqamətində həyata keçirdiyi islahatların, hərbi təhsil sahəsinə göstərdiyi yayğı və diqqətin sayəsində təkmilləşir, inkişaf edir. Liseyi bitirən savadlı, bilikli məzunların bacarığı və peşəkarlığı sayəsində isə Silahlı Qüvvələrimiz daha da güclənir.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Qurtuluşun başlanğıcı

XX əsrin sonlarında Azərbaycan tarixinin ən ağır və tələyüklü dövrünü yaşayırdı. Dövlət idarəciliyində dərin böhran hökm sürür, Ermənistanın hərbi təcavüzü genişlənir, Qarabağda qan tökülür və beləliklə, ölkə gətirdikcə idarəolunmaz vəziyyətə sürüklənirdi. Naxçıvan tam blokada şəraitində yaşayıb, sərhəd kəndləri mütəmadi olaraq erməni quldurlarının hücumlarına məruz qalıb, muxtar respublikanın iqtisadi və sosial həyatı iflic vəziyyətinə düşürdü. Belə bir şəraitdə xalqın sabaha olan inamı sarsılmışdı. Heydər Əliyevin məhz bu ağır dövrdə - 1990-cı il iyunun 20-də Moskvadan Bakıya gəlməsi, iyunun 22-də isə Naxçıvana gətməsi təkcə böyük dövlət xadiminin doğma yurda dönüşü deyildi, Azərbaycan dövlətçiliyinin xilasına aparan yolun başlanğıcı oldu.

Sonralar Heydər Əliyev həmin günləri xatırlayaraq deyirdi ki, Naxçıvan onu böyük məhəbbətlə qarşıladı və xalqın bu səmimiyyəti son illərin bütün çətinliklərini ona unutturdu. Bu fikirlər yalnız şəxsi duyğuların ifadəsindən çox xalqla lider arasında mövcud olan sarsılmaz etimadın və mənəvi bağlılığın parlaq təzahürü idi.

Naxçıvana qayıdıqdan cəmi iki ay sonra keçirilən parlament seçkilərində Heydər Əliyevin həm Azərbaycan Respublikasının, həm də Naxçıvan Muxtar Respublikasının ali qanunverici orqanlarına deputat seçilməsi xalqın ona olan böyük etimadının növbəti təsdiqi oldu. İnsanlar anlayırdılar ki, ölkənin düşüdü ağır vəziyyətdən çıxış yolu yalnız zəngin dövlətçilik təcrübəsinə, siyasi iradəyə və uzaqgörənliyə malik liderin rəhbərliyi ilə mümkündür.

1990-cı il noyabrın 17-də Naxçıvan Ali Məclisinin ilk sessiyası Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixində yeni mərhələnin əsasını qoydu. Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən həmin tarixi iclasda qəbul edilən qərarlar müstəqil Azərbaycan dövlətinin ideoloji və hüquqi təməllərinin formalaşmasında mühüm rol oynadı.

Lakin Ulu Öndər Heydər Əliyevin fəaliyyəti yalnız təhlükəsizlik məsələləri ilə məhdudlaşmırdı. Böyük təcrübəyə malik dövlət xadimi yaxşı bilirdi ki, güclü dövlətin əsas daşıqları milli birlik, sağlam iqtisadiyyat və düşünülmüş idarəçilikdir. Məhz buna görə də blokada şəraitinə baxmayaraq, Türkiyə və İranla əlaqələrin genişləndirilməsi, Araz çayı üzərində "Ümid" körpüsünün istifadəyə verilməsi, sərhədkeçid məntəqələrinin fəaliyyətə başlaması və iqtisadi əməkdaşlığın inkişafı üçün Naxçıvanın qonşu ölkələrlə əlaqələrini bərpa etdi. Aqır islahatların başlanması, torpaq münasibətlərinin yenidən qurulması və bazar iqtisadiyyatına keçid istiqamətində atılan addımlar isə Azərbaycanın gələcək iqtisadi

inkişaf modelinin ilk uğurlu nümunələrindən biri oldu.

1991-ci il sentyabrın 3-də Heydər Əliyevin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri seçilməsi təkcə muxtar respublikanın deyil, bütövlükdə Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında yeni mərhələnin başlanğıcı oldu.

1991-ci il dekabrın 16-da qəbul edilən daha bir mühüm qərar - 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü'nün təsis olunması milli birlik ideyasının möhkəmləndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıdı. Bu təşəbbüs dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan milyonlarla azərbaycanlı vahid milli məfkurə ətrafında birləşdirən tarixi addım oldu. Beləliklə, Naxçıvan təkcə mühüm siyasi qərarların qəbul edildiyi məkandır, həm də azərbaycançılıq ideologiyasının yeni inkişaf mərhələsinin başladığı mərkəzə çevrildi.

Naxçıvanda baş verən hadisələr göstərdi ki, xalqın taleyini dəyişən əmil təkcə mövcud şərait deyil, həmin şəraitdə qəbul edilən düzgün siyasi qərarlardır. Blokada, iqtisadi çətinliklər və hərbi təhlükələrə baxmayaraq, Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə atılan addımlar insanlarda sabaha inam yaradıb, dövlətçiliyin sarsılmaz təməllərini formalaşdırdı. Məhz buna görə də Naxçıvan həmin illərdə Azərbaycanın siyasi düşüncə mərkəzinə çevrildi.

Bu dövrdə ölkənin müxtəlif bölgələrində yaşayan ziyalılar, elm və mədəniyyət xadimləri, cəmiyyətin müxtəlif təbəqələrini təmsil edən insanlar Azərbaycanın nicatını məhz Heydər Əliyevin siyasi rəhbərliyində gördürdülər. Onların "Azərbaycan Sizi gözləyir!" müraciəti təkcə bir çağırış deyil, xalqın ümumi iradəsinin ifadəsi idi. Bu tarixi müraciətin nəticəsi olaraq 1992-ci il noyabrın 21-də Naxçıvanda Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis olunması ölkənin ictimai-siyasi həyatında mühüm bir mərhələnin başlanğıcı oldu.

Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması təsadüfi siyasi hadisə deyildi. O, dövlətçiliyin qorunmasını, milli həmrəyliyin möhkəmləndirilməsini və ölkənin gələcək inkişafını qarşı-

ya məqsəd qoyan ümumxalq siyasi hərəkatına çevrildi. Çox keçmədən bu siyasi qüvvə Azərbaycanın taleyində həlledici rol oynayaraq xalqın ümid yeri oldu.

Əslində, 1993-cü ilin Milli Qurtuluşu birdən-birə baş vermədi. Onun ideoloji, siyasi və mənəvi təməli 1990-cı ilin iyununda Naxçıvanda qoyulmuşdu. Ulu Öndərin burada həyata keçirdiyi dövlətçilik siyasəti, qəbul etdiyi tarixi qərarlar və formalaşdırdığı idarəçilik modeli sonrakı qurtuluş prosesinin əsasını təşkil etmişdi. Naxçıvanda başlanan yol üç il sonra Azərbaycanın xilasına aparan yola çevrildi.

1993-cü ilin iyununda ölkəmiz vətəndaş qarşılıqlı, siyasi anarxiya və dövlətçiliyin sığıtu təhlükəsi ilə üz-üzə qalanda xalq yenidən öz xilasına üz tutdu. Heydər Əliyevin Bakıya qayıdışı Azərbaycanı parçalanmaq təhlükəsindən xilas etdi, ölkədə sabitlik bərpa olundu, dövlət institutları möhkəmləndirildi və müstəqilliyin dönməzliyi təmin edildi. Məhz buna görə də 15 iyun Azərbaycan tarixinə Milli Qurtuluş Günü kimi daxil oldu.

Artıq Azərbaycan ərazi bütövlüyünü və dövlət suverenliyini tam bərpa edərək Cənubi Qafqazın ən güclü dövlətlərindən birinə çevrilib. Son illər əldə olunan möhtəşəm uğurlar bir daha sübut edir ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin strategiyası zamanın sınağından şərəflə çıxıb. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu siyasi kurs uğurla davam etdirilir, ölkəmiz yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyur, milli maraqlar qətiyyətlə təmin edilir.

Tarixin yaddaşında elə hadisələr var ki, onların əsl dəyəri illər keçdikcə daha aydın görünür. 1990-cı il iyunun 22-də Heydər Əliyevin Naxçıvana qayıdışı məhz belə tələyüklü hadisələrdəndir. Bu qayıdış təkcə böyük dövlət xadiminin doğma yurda dönüşü deyildi. Bu, milli iradənin yenidən dirçəlişi, dövlətçilik ideyasının xilas və Azərbaycanın gələcəyinə açılan yol idi.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

